

qui sigui. Ells tenen la força, les eines, els diaris i els mitjans de comunicació. I un llenguatge críptic après a escoles de negocis sospitoses. No us en refieu. Hi ha la possibilitat de que hagi algun d'honorat. Però, com se sap això? *Pau Hernández Prats*

PROPOSO UNA ENDEVINALLA. Fem una llista de tots els "donants" que apareixen al sumari del cas Gurtel, del cas Bárcenas, del cas Palma Arena, del cas Munar, del cas "vestits" i altres d'equivalents. Quan la tinguem, fem una altra llista dels evasors d'impostos que figuren als paradisos fiscals, els que van "rentar" els diners defraudats a Hisenda (no oblideu, "Hacienda somos todos"), els que s'amaguen sota el nom d'empreses fictícies... I una vegada completades les dues relacions... confronteu-les. Quants noms es repetirien en les dues llistes? Si algú té temps i mitjans, pagaria la pena fer l'acarament. *Pau Hernández Prats*

NO US LA PERDEU. <http://lamentable.org/?p=12323> La Lamentable. Després de la crisi. En aquest enllaç trobareu el text de la conferència que l'historiador Josep Fontana va fer a mitjan setembre al CCCB sobre el "sentit" de la situació actual de pèrdua de drets i llibertats. Fonamentalment són intencions i mesures polítiques les que ens hi han portat tot desmantellant els instruments que ho podien frenar. Acaba animant-nos a buscar nous instruments per moure'ns en aquest nou escenari i a no afluixar davant la feinada que se'ns gira. Li agraïm des d'aquí que, a punt de fer 82 anys, no pari d'aportar-nos el que ha après amb el seu treball i la seva experiència. És un estímul per no caure en la resignació i reconèixer el marc que embolcalla el moment social i polític que vivim. *Josep Pascual*

PER AIREJAR EL CERVELL

Per airejar el cervell Per airejar el cervell Per airejar el cervell

El arameo en sus labios. Abdelmumin Aya. Fragmenta Editorial. Barcelona, 2013.

És evident que Jesús va parlar als seus deixebles a la muntanya, al carrer, a la riba d'un llac. I no crec que fos davant d'un escriptor ni d'un notari. Les seves paraules es van transmetre per via oral, i van ser transcrites a l'aramaic (la llengua en què van ser pronunciades) i més tard traduïdes a l'hebreu i al grec i al llatí. I amb el temps, dos mil anys, a totes les llengües. I encara que la seva paraula és perfecta i és eterna, no ho som nosaltres, cada llengua respon a una manera de veure el

món. Les paraules incorporen o perden connotacions. I cal, de vegades, veure què significa exactament, en un altre context, una paraula o expressió que no acabem de comprendre.

Veiem alguns exemples. Sempre m'ha sobtat l'episodi en què Jesús maleeix una figuera que no dona fruit. Però resulta que en arameu la mateixa paraula "tauba" significa "figuera borda" i "persona hipòcrita que fingeix penediment". Si a més veiem que, a continuació, Jesús fa fora els mercaders del Temple (Mt 21,18-19)(Mc 11, 12-17), tenim unes connotacions que aporten sentit a l'episodi.

Un altre episodi. Jesús diu (Mt 5,44)(Lc 6,27): "Estimeu els vostres enemics" tot oposant-se a la tradició jueva. Ja la traducció castellana (Nácar Colunga) diu: "Amad a vuestros enemigos" que no és ben bé el mateix. Hi ha diferència de matís. El text arameic diu "donar la berkà" que equival a "sanar", a "recuperar", que no

té exactament el mateix sentit. I requereix, a més, el contacte físic.

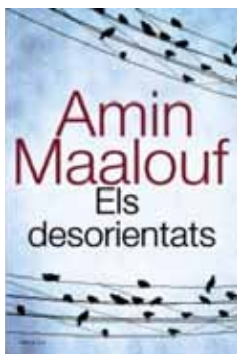
Una altra traducció que comporta malentesos. Quan Jesús diu "abbà" (pare) al Creador, no es pot traduir inevitablement per "pare". Significa també "font" o "Creador". La majoria de vegades, Jesús s'adreça a Ell com "Alaha" en arameu. I ho fa en 163 ocasions en els quatre evangelis.

La paraula "amarrita" que es tradueix per "pecat" significa més bé "errada", "falta de punteria".

De què ens hem de "salvar"? (Lc 19, 9) "Avui ha entrat la salvació en aquesta casa". (Jn 12,47). a paraula aramaica és "hayyà", que significa "vida" i "guariment". Així, moltes paraules de Jesús són analitzades, en aquest llibre, a partir de l'evangelí en llengua aramaica i això permet deduir el context en què foren dites i l'adaptació a la mentalitat dels oients. Així, moltes paraules reben nova llum més propera a l'ambient original i ens permeten

copsar més bé el context humà i cultural en què van ser pronunciades.

L'autor, Abdelmumin Aya (Sevilla, 1962) no es limita a treballar el text dels evangelis aramaics que s'utilitzen encara al cristianisme oriental, més propers a Jesús que les traduccions que nosaltres llegim, sinó que aplica l'estudi del camp semàntic en hebreu, grec, llatí i àrab descobrint connotacions que ens donen llum al més acurat sentit de les paraules. L'autor, a més, és traductor de japonès, professor universitari i coautor del "Diccionario de las Tres Religiones" (Ed. Verbo Divino, 2009). Malgrat l'ample aparell crític, el llibre no està limitat als especialistes sinó que s'ofereix a tothom que vulgui aprofundir en les paraules de Jesús. *Pau Hernández Prats*

Els desorientats. Amin Maalouf. Alianza Editorial, Madrid 2013

Segons l'autor no es tracta de cap relat autobiogràfic però ho podria ser. Els personatges no són reals, però són construïts amb "trossets" d'amics i coneguts d'Amin Maalouf. Ens parla d'un grup d'amics en l'època universitària que, dispersats física i ideològicament, al cap dels anys, ja en plena maduresa, es retroben amb motiu de la mort d'un dels amics.

El relat àgil, escrit a mitges en forma de dietari i de narració convencional, atrapa a les primeres planes i ens apropa al present i

la història recent d'un país innominat de l'orient mitjà, probablement el Líban d'on és originari l'autor. L'ambient d'aquesta cruïlla entre Orient i Occident serveix per fer una mirada profunda, però quotidiana i creïble, sobre l'amor, l'amistat, l'exili físic i l'exili interior, el conflicte religiós entre islàmics, jueus, i cristians... la memòria –"perdem la memòria de les paraules però no la de les emocions"–, l'esperança –"millor equivocar-se en l'esperança que encertar en la desesperació"–...

Per acabar d'engrescar-vos, cito unes paraules seves en una conferència al CCCB a finals del 2010 i que ara no ens poden deixar indiferents: "Al Líban, volen que em defineixi exclusivament únicament com a libanès. A França, volen sentir que la meua veritable pàtria és la francesa... Les identitats es construeixen per acumulació i no per exclusió". *Albert Farriol*

L'any litúrgic, per seguir Jesús. Josep Lligadas, col. Emaús, CPL Barcelona 2013

Tot allò que es dona per suposat que els cristians sabem sobre la litúrgia i els seus cicles, però que massa sovint ignorem absolutament. De fet, la litúrgia, tot i ser un element essencial en la vida cristiana sol ser percebuda com una cosa encarcarada en la qual la gent inquieta no s'hi acaba de trobar bé. Al darrere d'aquesta visió hi ha, segur, la inflexibilitat d'alguns liturgistes que ex-

pressen el seu conservadurisme eclesial per aquesta via, o la dificultat d'un llenguatge de segles que no resulta fàcil avui, o d'una tradició que potser convindria polir. Però jo diria que també hi ha un gran desconeixement del què i del per què de la litúrgia. El llibre és molt entenedor i senzill, i esdevé una bona guia per gaudir de la riquesa litúrgica de l'Església (dit això, que sapigüeu que l'autor és el meu marit i que jo també visc d'aquest negoci, però que el llibre de debò que m'agrada molt!). *Mercè Solé*

Moreneta en sou. Escolania de Montserrat dirigida per Bernat Vivancos. Música d'Àngel Rodamilans sobre textos de Jacint Verdaguer.

Aquests dies que anem de beatificacions i de memòria històrica, val la pena aturar-se en aquest disc que l'escolania va gravar l'any passat.

Àngel Rodamilans (1874-1936) va ser un monjo de Montserrat, ex escolà, organista i compositor, nascut a Sabadell. La seva música és d'una delicadesa extraordinària que s'adiu molt amb la poesia de Mn. Cinto.

El va matar a Sabadell un escamot de la FAI el juliol del 36, quan tornava a casa seva per posar-se en contacte amb la família, ja que Montserrat havia estat desallotjat. Un exemple de mort estúpida i gratuïta, sense cap mena de justificació.

Em sembla que l'edició d'aquest disc és un homenatge molt adient. *Mercè Solé*